

Emnenr. 12

Fylke: Nord-Trøndelag

Tilleggsspørsmålnr.

Herad: Frosta

Emne: Gamal engkultur.

Bygdelag: Frostg

Oppskr. av: Hans Vold

Gard: Saltbivold

(adresse): Frosta

G.nr. Br.nr.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

1.

Stotte land eller engstykker er her mest kaldt for eker eller vold (håivold). Uslåtter finnes nesten ikke i Frosta. Eker betyr nærmest nylagt engstykker, vold derimot betyr helt jordsykke som i lang tid enest har vort anvendt til høyavlning.

På eker avledes graphøy, på vold avledes finere gras (voldhøy).

Voldhøy foredes hester, kalver og sauer med, - kua måtte vaise sig med graphøy. Nemningan: fjukkeng og småeng har også vort brukt.

2.

Rydning. I første halvdel av 18 hundre = tallet ryddedes ofte jord ved at brenne sve. På dyrkbare jord blev al skog hugget, emningsved (tømmer) blev sat bort resten: fopper, bar og kratne blev brendt. Jorden blev da mør så man kunde hakte ned bær, og asken regnedes som en bra gjødsel. Til dels blev slike sve dyrket endel år og så overgit til skogvekst igjen.

men tidt også blev det en heim der.

3.

Massåvikers eng blev det vel afle; da blev det vel aflest engstykket pløjet om og havde man open åker der nogle år. Når jorden lagdes igjen blev det for den egentlige grasfrøavlning tok til - særlt høyfrø fra høylemmene - blandet resten av alle slag.

4.

Dronering med åpne gløfter har lenge vært i bruk. Vetring av eng og åker har aldri vært i bruk her.

Stagen forskjell på gjødsel fra vinter- halvåret og sommerhalvåret eller forskjellig anvendelse av den kjenner jeg ikke.

5.

Enggjødsel er i Frøsta næsten ukjent. All husdyrgjødsel blev først og fremst brukt til potetavl og kålavl (kålrotti) samt til bygg, og det især når åkeren skulde legges igjen eller byggavlningen.

6

Her kan jeg intet svare.

7

Om man akkurat valgte at sette ut- hus på slike tomter og der fraivaten hadde ledt for at rinne unna og utover nærliggende eng (vold) vet jeg ikke, men det regnedes for en fordel når et voldstykke lå slik slik at det blev gjødlet av fraivaten fra kù: eller hestdyrme (en dyrme)

det blev da en fræuvold på gården og den gav årvist en rikere høyaubing end andre engstykker. Til dels blev der også gravet små veier så gjødselvatnet kunde sprede sig i.

8

Enggjødning er litet brukt, men gjødning til åker om våren. Gjødelen blev og blir - kjørt ut på vinterføret i mars månet, medens det enda er føre. Om våren blev den - føret jeg minnes - trøddet ut med trillebår fra de i mars tid = kjøske kuler - ca 5 las i hver -

Siden spreddes den ut med en treskuff fræuskuffel. Kring 1890 tok man til å bruke fræugaffel (gjødelsgrep) også til dette arbeide. Nå brukes vel mest mulskuffer, som kjøres med hest til dette arbeide.

9.

Beiting av eng om høstiden er endnu almindelig brukt

10

Nei, engbeiting er ikke gået ned av bruk endnu.

11.

Gjødsel etter dyra som gikk på beite - især hesten - blev gjerne før - og kanskje au og til også no rakel utover med en almindelig rive. Andre redskap til dette arbeide kjenner jeg ikke til.

12. Små sommerfjøs var i eldre tid ofte sat op når det var frøi et stykke fra heimgården som kreaturene gikk i. Mest har det vært brukt at jage krene heim og overnatte dem i heimefjøs.

13

Slike innhegninger kaldes her frø' - lang o - flertal: frøi. Kreaturene overnattet ofte no i frøi - især i ung- nait.

Flytbare frøi vet jeg ikke om for i tiden. No er de kommet i bruk ved anvendelse av elektriske inn- hegninger.

14. Det sam her spørger om kan jeg ikke svare nippet på andet end det som under 13 er sagt.

15. Varg og björn er dyr som på mer en 100 år har vært borte fra Frosta.

16.

Når det ikke finnes i dyr felder naktholdet vokk -

17. hjuringen, - det er vel gjetergatten det? Dette med grindvat vet jeg ikke om.

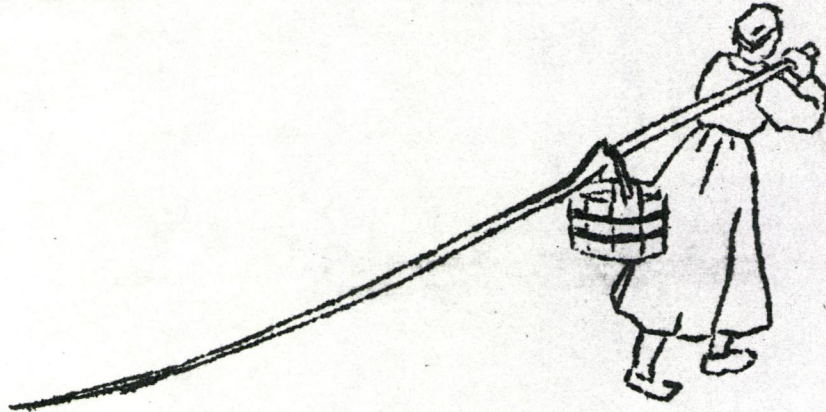
NORSK ETNO OG ISK GRANSKING
ADR. NORSK FOLKEHUSET
BYGDØY

2340

Ver gild og skriv svaret med blyant på same ark.

Tilleggsspørsmål til nr. 5 Vannbæring.

Tinn i Telemark har ein for eit par mennsaldrar sidan bora vatn på ei lang stong. Ein bar den eine enden over skula, den andre enden drog ein etter seg på marka. Taret hekk på stonga bak ryggen at den som bar (drog). Ein liten mothake på stonga gjorde at handtaket på bøtta ikkje gleid. Stonga var såpass mjuk at vatnet ikkje skvampa over. Utanom denne opplysninga kjenner ein no denne metoden berre frå Värmland i Sverige. Det kan henda at det tidlegare har vore meir vanleg å bera vatn på denne måten. Hugsar nokon i Dykkar bygd noko om det ?

Tilleggsspørsmål til nr. 12.

Finst det noko opplysning om at ein brukar eller har bruka fiskebein og fiskehovud til brensel ?

Har ein bruka kumøkk til brensel ?

Det det her spørres om er ukjent i Frosta.
— både vannbæring med stang og brensel
til av fiskebein og fiskehovud.
Også kumøkk til brensel er ukjent.

Hans Vold